Wskazówki dotyczące dostępności

(wersja dla osób studiujących)

Spis treści

Wstęp 8
Czym jest niepełnosprawność? 9
Trudności osób z różnymi niepełnosprawnościami 9
Osoby niesłyszące, niedosłyszące, niewidzące i niedowidzące 9
Osoby z niepełnosprawnością ruchową 10
Osoby studiujące ze spektrum autyzmu 11
Mity na temat niepełnosprawności 13
Savoir-vivre wobec osób z niepełnosprawnością 14
Zachowania niedyskryminujące i otwartość 15
Włączanie osób z niepełnosprawnością w życie studenckie 15
I ty możesz zostać asystentem osoby z niepełnosprawnością 16
Uniwersalne rozwiązania są wśród nas 16
Studia na miarę studiującego – o Indywidualnym Dostosowaniu Studiów (IDS) 16
Twoi koordynatorzy ds. dostępności 16
Psycholodzy w Centrum Obsługi Studentów (COS) 16
Dowiedz się więcej – nasze polecenia 16
Bibliografia 16

Wstęp

Oddajemy w wasze ręce *Wskazówki dotyczące dostępności dla osób studiujących* – publikację, która ma na celu otworzyć was na osoby z niepełnosprawnością. Dzięki niej dowiecie się, czym dokładnie jest niepełnosprawność i z jakimi trudnościami się wiąże oraz jak zachowywać się wobec osób z niepełnosprawnością. Nie pominęliśmy również ważnych tematów, takich jak mity, uprzedzenia i stereotypy, a także podaliśmy wam rozwiązanie, jak z nimi walczyć i nie doprowadzać do dyskryminacji.

W dalszej części dowiesz się, co robi Uniwersytet Śląski, aby wspierać osoby z niepełnosprawnością, oraz **jakie działania możesz podjąć ty, jako student(ka)** – nie będzie cię to kosztować dużo wysiłku, a możesz zrobić naprawdę wiele.

Każdy z nas zmienia świat.
Powodzenia!

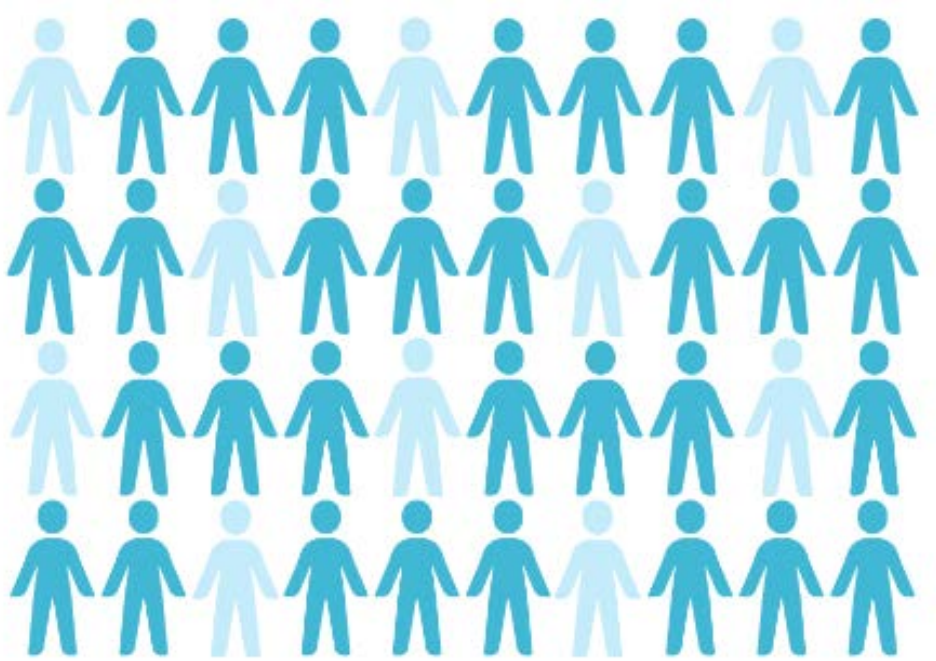
Czym jest niepełnosprawność?

Gdy mówimy o niepełnosprawności, mamy zwykle na myśli utratę sprawności lub pewną nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym. To także ograniczenie bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w zakresie uznawanym za typowy dla człowieka. Niepełnosprawność nie zawsze jest widoczna na pierwszy rzut oka. Nie musimy się jej jednak obawiać. Co więcej, występuje ona dość powszechnie.

W 2022 roku 27% ludności Unii Europejskiej w wieku powyżej 16 lat miało jakąś formę niepełnosprawności.

Oznacza to, że niepełnosprawność dotyka jedną na cztery osoby, czyli średnio 101 mln ludzi.

Niepełnosprawność jest częścią życia każdego z nas, mimo że na co dzień możemy nie zdawać sobie z tego sprawy. Niektórzy z naszego społeczeństwa doznają jej przewlekle, podczas gdy dla innych to jedynie stan przejściowy, do którego zaliczymy na przykład złamanie ręki czy skręconą kostkę.

Trudności osób z różnymi niepełno-sprawnościami

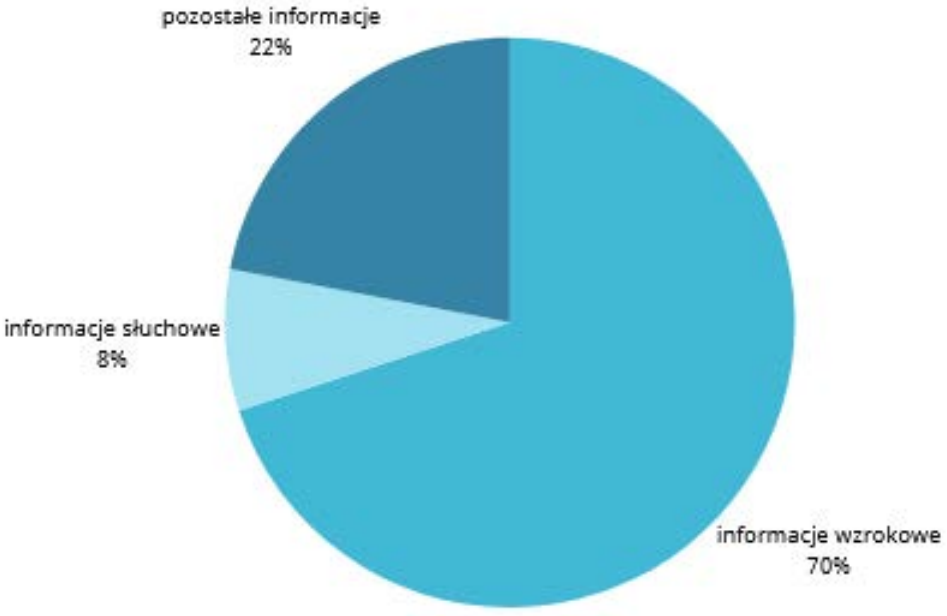
Osoby z niepełnosprawnością mogą się od siebie znacznie różnić – przecież zmagają się z innymi trudnościami, a także mają inne zasoby, które dają im siłę. Nasze zachowanie powinno więc być dostosowane do ich bieżących potrzeb. Im więcej wiemy o trudnościach, z jakimi osoby z niepełnosprawnością się zmagają, tym lepszą relację jesteśmy w stanie z nimi nawiązać.

Jakie główne rodzaje niepełnosprawności wyróżniamy?

Obniżona sprawność sensoryczna – zaburzenia wzroku lub słuchu.
Obniżona sprawność intelektualna – deficyt umiejętności.
Obniżona sprawność komunikowania się – utrudniony kontakt słowny.
Obniżona sprawność ruchowa – dysfunkcje układu ruchu.
Obniżona sprawność funkcjonowania społecznego – zaburzenia równowagi emocjonalnej oraz zdrowia psychicznego.

Osoby niesłyszące, niedosłyszące, niewidzące i niedowidzące

Wzrok i słuch to podstawowe zmysły, dzięki którym się komunikujemy. Około 70% informacji uzyskujemy poprzez wzrok, podczas gdy około 8% za pomocą słuchu. Nawet częściowe uszkodzenie któregoś z tych zmysłów wpływa więc znacząco na jakość komunikacji.

Do grupy osób z niepełnosprawnościami wzroku i słuchu należą nie tylko osoby, które urodziły się z uszkodzonym narządem, ale także osoby, które utraciły te zmysły częściowo lub całkowicie w trakcie swojego życia, na przykład na skutek wypadku czy choroby.

Czy wiesz, że...?

Utrata wzroku i słuchu nie musi być całkowita – jest to pewne spektrum, a utrata funkcjonalności zmysłu u jednej osoby nie równa się utracie funkcjonalności zmysłu u drugiej osoby.

Wyobraź sobie, że siedzisz na wykładzie. Wokół ciebie uczestnicy wykładu prowadzą rozmowy, co powoduje szum, a wykładowca opowiada o ciekawych zagadnieniach – ty jednak nie słyszysz, co dokładnie mówi. Nic dziwnego więc, że osoby z wadą słuchu i wzroku mogą odczuwać stres podczas studiowania, a także rówieśniczej komunikacji – bo przecież studia to także relacje z innymi.

Powiedz to w Polskim Języku Migowym (PJM)!

Grafiki pochodzą z projektu migaMY.

Osoby z niepełnosprawnością ruchową

Niepełnosprawność ruchowa jest związana z **obniżeniem możliwości poruszania** się poprzez ograniczoną sprawność kończyn górnych, dolnych lub kręgosłupa. Podobnie jak w przypadku osób z niepełnosprawnościami wzroku i słuchu, niepełnosprawność ruchowa może być wrodzona lub nabyta.

Według danych GUS w roku akademickim 2022/2023 aż **20,9 tys.** osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności kształciło się w szkołach wyższych. Daje to **1,7%** ogólnej liczby osób studiujących.

Musimy pamiętać, że...

...otoczenie ma ogromny wpływ na doświadczanie niepełnosprawności. Mowa tutaj nie tylko o barierach fizycznych, takich jak schody, wąskie korytarze czy ciasne windy, ale także o naszym podejściu i niewykluczaniu z życia społecznego osób z niepełnosprawnością.
...osoba z niepełnosprawnością nie jest wyłącznie swoją niepełnosprawnością. **Niepełnosprawność to jedynie pewna cecha, którą ma dana osoba.**

Osoby studiujące ze spektrum autyzmu

Spektrum autyzmu (ASD) to forma neuroróżnorodności naszych mózgów. W niektórych krajach prawnie uznawane jest jako niepełnosprawność, ponieważ wiąże się z utrudnionym funkcjonowaniem społecznym. Dzięki temu osoby w spektrum mogą uzyskać orzeczenie o niepełnosprawności, a co za tym idzie, łatwiejszy dostęp do dofinansowań czy terapii. W Polsce spektrum autyzmu jest identyfikowane jako zespół zaburzeń rozwojowych. Jako że na uczelni możesz spotkać wiele osób studiujących ze spektrum autyzmu, postanowiliśmy poświęcić im rozdział w tej publikacji.

Mózgi osób neuroatypowych, czyli osób w spektrum autyzmu, przetwarzają więcej danych niż mózgi osób neurotypowych. Powoduje to większą wrażliwość i pewne trudności w funkcjonowaniu, jednak wiąże się również z wieloma możliwościami, zasobami czy wyjątkowymi talentami. Ważne jest, abyśmy pamiętali, że każda osoba w spektrum autyzmu zmaga się z innym wachlarzem doświadczeń. Dlatego też nie należy porównywać do siebie osób w spektrum ani mierzyć ich jedną miarą. Przykładowo, niektóre osoby unikają dotyku, podczas gdy inne będą go cenić – chociażby jako pomoc w wyciszeniu się.

Czy wiesz że...

...społeczność osób neuroatypowych ma własny symbol – kolorowy znak nieskończoności. Symbolizuje on różnorodność, spektrum możliwości i różne natężenie cech.

Z jakimi trudnościami zmaga się osoba w spektrum?

- **Osoby w spektrum szybciej czują się przebodźcowane i przemęczone,** ponieważ przetwarzają znacznie większą ilość informacji niż osoby neurotypowe.
- Osoby w spektrum mają wysoką wrażliwość na bodźce zewnętrzne (pochodzące z otoczenia) oraz na bodźce wewnętrzne (przemyślenia, emocje), co w połączeniu z trudnością w regulacji emocji może skutkować **gwałtownymi reakcjami.**
- Osoby w spektrum miewają różny stopień **trudności w rozumieniu interakcji społecznych, norm oraz komunikatów** – ich zachowanie może wydawać ci się czasem nieodpowiednie do kontekstu sytuacji.

• Osoby w spektrum posiadają pewną **potrzebę powtarzalności i rutyny,** a także **trudności w adaptacji do zmian** – pamiętaj, że przewidywalność sytuacji daje poczucie bezpieczeństwa.
• **Kontakt wzrokowy może być trudny i stresujący** dla osób w spektrum autyzmu – nie zmuszaj nikogo do patrzenia ci w oczy ani nie uważaj braku kontaktu wzrokowego za coś nieuprzejmego.

Jak możesz pomóc osobie w spektrum?

• **Akceptuj** różnorodność i indywidualność każdej osoby w spektrum.
• **Nie podążaj za stereotypami** o osobach w spektrum autyzmu – bardzo często są one nietrafne i mijają się z rzeczywistością, co obniża poczucie własnej wartości i jakości życia osób autystycznych.
• **Unikaj szufladkowania** – każda osoba w spektrum autyzmu jest unikalna. Rolą diagnozy **nie jest** przypisanie osób w spektrum do jednej kategorii, lecz pomoc w zrozumieniu siebie.
• W komunikacji z osobą w spektrum **używaj dosłownych i krótkich komunikatów, konkretnych pytań i wskazówek.**
• W kontaktach z osobą w spektrum autyzmu **dbaj o konsekwencję i przewidywalność.**
• W przypadku trudności skontaktuj się ze specjalistą, aby zasięgnąć dodatkowych informacji.

Pamiętaj, że...

•**...przyjaźń i podtrzymywanie znajomości jest dla osób w spektrum umiejętnością, której muszą się nauczyć** – a nauka zawsze wymaga czasu i cierpliwości.
•**...spektrum autyzmu nie podlega leczeniu.** Powinniśmy starać się zrozumieć indywidualność każdej osoby z ASD i dostosować środowisko do jej potrzeb i trudności.

Mity na temat niepełnosprawności

Mity oraz idące za nimi stereotypy pomagają naszym mózgom porządkować świat – dzięki nim jest on bardziej spójny oraz przewidywalny, a my w danych sytuacjach reagujemy szybko i bez zastanowienia. **Czasem jednak takie uproszczone przekonania mogą być szkodliwe dla innych.**

Jak to jest w przypadku osób z niepełnosprawnością?

MIT	FAKT
Osoby z niepełnosprawnością są niesamodzielne.	Osoby z niepełnosprawnością czasem potrzebują naszej pomocy, ale z reguły chcą być jak najbardziej niezależne. Wiele osób z niepełnosprawnością podejmuje naukę i pracę, ma pod swoją opieką rodzinę.
Niepełnosprawny oznacza tyle samo co wybrakowany i niepełny.	Niepełnosprawność jest trudnością, z jaką mierzą się niektóre osoby. Nie sprawia ona jednak, że tracą przez to na wartości.
Osoby z niepełnosprawnością żyją tylko swoją niepełnosprawnością.	Osoby z niepełnosprawnością prowadzą w dużej mierze takie samo życie jak osoby bez niepełnosprawności – edukują się, podejmują pracę zarobkową, nawiązują przyjaźnie, uprawiają hobby i zakładają rodziny.
Niepełnosprawność jest powodem do wstydu.	To, czy osoby z niepełnosprawnością będą się wstydzić swojej niepełnosprawności, w dużej mierze zależy od tego, jak reaguje na nie otoczenie.
Niepełnosprawność zawsze jest widoczna na pierwszy rzut oka.	Czasem możemy się dowiedzieć o czyjejś niepełnosprawności dopiero wtedy, gdy ta osoba nas o tym poinformuje.
Niepełnosprawność to sprawa indywidualna.	Sytuacją niepełnosprawności dotknięci są również członkowie rodziny osoby z niepełnosprawnością. Wsparcia wymaga więc nie tylko jednostka z niepełnosprawnością, ale także jej najbliższe otoczenie.
Osoby ze spektrum autyzmu są upośledzone umysłowo.	Upośledzenie umysłowe może współwystępować ze spektrum autyzmu, jednak w większości przypadków osoby te nie mają stwierdzonego obniżonego funkcjonowania intelektualnego.

Savoir-vivre wobec osób z niepełno-sprawnością

Czy kiedykolwiek naszły cię wątpliwości odnośnie do tego, **w jaki sposób zachować się wobec osoby z niepełnosprawnością – co powiedzieć, a o czym nie wspominać,** aby niechcący nie sprawić przykrości? Jeśli tak, to nie jesteś sam(a)!

Gdy będziesz wiedział(a), jak się zachować w danych sytuacjach, nie będziesz się bał(a) wchodzić w interakcje z osobami z niepełnosprawnością. W końcu wiedza to potęga!

Mamy dla ciebie kilka wskazówek:

1. Zapytaj, zanim pomożesz. Czy i w jaki sposób możesz to zrobić? – osoby z niepełnosprawnością są świadome swoich ograniczeń. Jeśli będą potrzebowały pomocy, powiedzą ci o tym w odpowiedzi na twoje pytanie.
2. Bądź cierpliwy(-a) i wyrozumiały(-a) – osoba z niepełnosprawnością potrzebuje czasem więcej czasu, aby coś zrobić, niż ty.
3. Zawsze zwracaj się bezpośrednio do osoby z niepełnosprawnością – pomijanie osoby z niepełnosprawnością i zwracanie się do jej towarzysza, pomocnika bądź tłumacza języka migowego prowadzi do umniejszenia wartości osoby z niepełnosprawnością.
4. Bez wyraźnej konieczności nie dotykaj wózka inwalidzkiego ani białej laski osoby niewidomej – jest to przestrzeń osobista drugiej osoby, której nie powinniśmy naruszać.
5. Jeśli rozmawiasz z kimś, kto korzysta z wózka inwalidzkiego, zrób krok do tyłu lub usiądź – dzięki temu nie będziesz patrzeć na rozmówcę z góry.
6. Jeśli widzisz osobę z niepełnosprawnością z psem przewodnikiem, nie głaszcz go ani nie zaczepiaj – gdy pies przewodnik jest w trakcie wykonywania swojej pracy, musi być czujny i wyjątkowo skupiony.
7. Jeśli witasz się z kimś, kto przeszedł amputację ręki, śmiało uściśnij mu drugą – jest to znak traktowania rozmówcy na równi z innymi osobami.
8. Jeśli rozmawiasz z kimś, kto ma zaburzenia słuchu, mów w swoim zwykłym tempie i głośności, nie zakrywaj ust – jeśli osoba niedosłysząca nosi aparat słuchowy, będzie on chronił ją przed zbyt głośnymi dźwiękami, przez co głośniejsze mówienie może utrudnić wam komunikację. Głośne i nagłe dźwięki mogą także powodować ból i dyskomfort u osoby niedosłyszącej.
9. Jeśli rozmawiasz z kimś, kto ma zaburzenia wzroku, nie bój się powiedzieć „do widzenia" lub „do zobaczenia" – używaj słów i zwrotów, które funkcjonują w codziennym kontakcie.

Zachowania niedyskryminujące i otwartość

Język tworzy naszą rzeczywistość – dlatego tak ważne jest, jakich słów i sformułowań używamy, mówiąc do siebie, o sobie, a także do innych i o innych. Stereotypy wobec osób z niepełnosprawnością sprzyjają powstawaniu uprzedzeń, a w konsekwencji – **dyskryminacji, czyli nierównemu traktowaniu.**

Czy wiesz, że...?

Zjawisko dyskryminacji osób z niepełnosprawnością ma własną nazwę – ableizm.

Jakie zachowania uznajemy za dyskryminujące?

To jednorazowe lub długotrwałe działania, takie jak:
- odmowa możliwości pracy lub edukacji,
- szkodliwe żarty,
- nieuzasadnione nierówne traktowanie,
- niedostosowanie budynku i przestrzeni,
- odrzucenie,
- agresja,
- **określenia typu: kaleka, inwalida, upośledzony, przykuty do wózka.**

Aby unikać dyskryminacji, zwróć uwagę na język, jakim się posługujesz.

Czy wiesz, jakich słów używać, mówiąc o osobach z niepełnosprawnością?

TAK NIE MÓW	MÓW ŚMIAŁO
niepełnosprawny	osoba z niepełnosprawnością osoba niepełnosprawna
upośledzony	osoba z niepełnosprawnością intelektualną
kaleka inwalida sprawny inaczej przykuty do wózka chory	osoba ze szczególnymi potrzebami osoba korzystająca z wózka inwalidzkiego
ślepy ślepiec	osoba niedowidząca osoba niewidoma

Ważne jest, że...

•...sformułowanie ,,niepełnosprawny" sprawia, że widzimy daną osobę tylko przez pryzmat jej niepełnosprawności. W ten sposób zamykamy się w pewien sposób na drugą osobę i szufladkujemy ją. **Określenie ,,osoba z niepełnosprawnością" podkreśla natomiast, że niepełnosprawność to jedynie jedna z wielu cech tej osoby.**

•...osoby z niepełnosprawnością narządu słuchu komunikują się w Polskim Języku Migowym (PJM). Jest to powód, dla którego **nie powinniśmy ich nazywać osobami głuchoniemymi.** Nie są one przecież nieme – mówią przy pomocy rąk.

•**...Głuchy,** pisany wielką literą, to osoba utożsamiająca się z mniejszością kulturowo-językową Głuchych. Jeśli piszemy **„głuchy"** małą literą, to wspominamy także osoby, które nie identyfikują się z kulturą Głuchych. Według Polskiego Związku Głuchych słowo „(G-)głuchy" nie ma negatywnych konotacji.

Jednymi z przyczyn dyskryminacji są strach i niepewność, które odczuwamy, gdy dostrzegamy różnice pomiędzy nami a inną osobą. **Wiedza,** która zmniejsza strach, oraz **otwartość** na drugą osobę stanowią więc klucz do zachowań niedyskryminujących.

Włączanie osób z niepełnosprawnością w życie studenckie

Jak już się dowiedziałeś(-aś), w środowisku akademickim możemy z łatwością spotkać osoby z jakąś formą niepełnosprawności. Włączanie ich w sprawy studenckie na tych samych zasadach, które są kierowane do osób bez niepełnosprawności, pozwala im w pełny sposób uczestniczyć w procesie studiowania.

Czy wiesz, w jaki sposób włączamy osoby z niepełnosprawnością w życie studenckie?

Robimy to poprzez:
- **uczestnictwo w tych samych grupach zajęciowych** – umożliwia to integrację i burzenie barier spowodowanych strachem przed nieznanym,
- **jednolite kryteria zaliczeń przedmiotów** – każda osoba studiująca, która kończy szkołę wyższą, musi mieć pewną stałą bazę wiedzy,
- **równe prawa i obowiązki** – wypełnianie obowiązków studenckich i egzekwowanie praw osób studiujących odbywa się na takim samym poziomie,
- **pomoc w adaptacji** – działania te nie mają charakteru przywileju, lecz wyrównania szans i możliwości,
- **dbałość o podmiotowość** – jest to pełne uwzględnienie autonomii osoby z niepełnosprawnością i jej prawa do decydowania o sobie.

Pamiętaj!
Jeśli organizujesz jakieś wydarzenie dla osób studiujących, pamiętaj, że mogą chcieć wziąć w nim udział osoby z różnymi formami niepełnosprawności. Zadbaj o ich równe szanse uczestnictwa w życiu studenckim. Jeśli potrzebujesz w tym pomocy, skontaktuj się z wyznaczonym na twoim wydziale koordynatorem ds. dostępności – ich listę znajdziesz w rozdziale *Twoi koordynatorzy ds. dostępności*.

Czy wiesz, że...?

Na Uniwersytecie Śląskim działa grupa wsparcia dla osób w spektrum autyzmu. Grupa ta zrzesza osoby ze spektrum, które są zainteresowane z jednej strony poszerzaniem kompetencji społecznych oraz otrzymywaniem wsparcia rówieśniczego i psychologicznego, a z drugiej – współpracą na rzecz tworzenia przestrzeni przyjaznej osobom ze spektrum na Uniwersytecie Śląskim.

I ty możesz zostać asystentem osoby z niepełnosprawnością

Każdy z nas potrzebuje czasem trochę wsparcia – w szczególności w sytuacjach dla nas nowych. Jeśli jesteś osobą gotową do pomocy, mamy dla ciebie świetną propozycję – **zostań asystentem osoby z niepełnosprawnością.**

Jakie będą twoje zadania?

Zakres zadań asystenta osoby studiującej z niepełnosprawnością jest określany indywidualnie, zależnie od potrzeb i możliwości studenta, który korzysta z tej formy wsparcia. Do najczęstszych zadań realizowanych przez asystentów należy wsparcie w zakresie:

- sporządzania notatek z zajęć,
- studenckich spraw organizacyjnych,
- poruszania się po uczelni.

Czego natomiast nie robi asystent osoby z niepełnosprawnością?
Asystent wspiera osobę studiującą w wykonywaniu tych czynności, z którymi ma ona trudność. Do jego zadań nie należą jednak uczenie, udzielanie korepetycji ani zdawanie egzaminów za studenta z niepełnosprawnością. Asystent dokłada wszelkich starań, by osoba z niepełnosprawnością była możliwie jak najbardziej samodzielna, a przy tym niepozbawiona potrzebnej pomocy.

Wiele zadań asystenta to twoje codzienne uczelniane obowiązki – udzielanie wsparcia nie jest więc ani czasochłonne, ani obciążające. Asystent ma obowiązek prowadzić kartę godzin pracy, którą potwierdzają pracownicy uczelni. Na podstawie kart następuje rozliczenie, zgodnie z zasadami obowiązującymi w UŚ – możesz zatem zyskać **ciekawe doświadczenie, zrobić coś dobrego, poznać świetne osoby, a także otrzymać za to wynagrodzenie.**

Chcesz zostać asystentem osoby z niepełnosprawnością?
Zgłoś się do Centrum Obsługi Studentów, pisząc na adres:
ids@us.edu.pl.

Uniwersalne rozwiązania są wśród nas

Według podejścia opartego na prawach osób z niepełnosprawnością problemem staje się nie osoba, która zmaga się z niepełnosprawnością, lecz środowisko, które jest zaprojektowane w nieodpowiedni sposób. Przemyślane dostosowanie otoczenia fizycznego oznacza więc **równe szanse dla wszystkich.**

Jakie proste rozwiązania w naszym otoczeniu znacznie ułatwiają funkcjonowanie osobom z niepełnosprawnością?

Rozejrzyj się – z łatwością je odnajdziesz!

• Szerokie korytarze, przestronne windy, podjazdy i platformy schodowe ułatwiają przemieszczanie się osobom na wózkach inwalidzkich.
• Dobra akustyka pomieszczeń, pętle indukcyjne, a także ograniczenie hałasu przez przymknięcie okien poprawiają słyszalność dźwięku.
• Dobre oświetlenie pomieszczenia ułatwia czytanie z ruchu warg, a także obserwację mimiki twarzy i używanych w komunikacji gestów.
• Mniejsze grupy zajęciowe ograniczają zbędny hałas, a także zmniejszają poziom stresu, który towarzyszy osobom z niepełnosprawnością narządu słuchu podczas komunikacji.
• Wypukłe cyfry na drzwiach pomagają osobom mającym problem ze wzrokiem znaleźć odpowiednią salę.
• Komunikaty głosowe w komunikacji miejskiej umożliwiają osobom niewidzącym i niedowidzącym korzystanie ze środków publicznego transportu.
• Poziome nawierzchnie dotykowe są informacją dla osób mających problem ze wzrokiem o tym, że zbliżają się one do miejsc, w których muszą zachować szczególną ostrożność (takich jak przejścia dla pieszych czy schody).

Czy wiesz, że...?

Pętla indukcyjna lub pętla induktofoniczna to system wspomagania słuchu, który poprawia zrozumiałość słyszanych słów przez osobę korzystającą z aparatu słuchowego lub implantu ślimakowego. **Pętla indukcyjna przesyła dźwięk z nagłośnienia sali, mikrofonu czy odtwarzacza dźwięku bezpośrednio do aparatu słuchowego,** dzięki czemu negatywny wpływ akustyki sali oraz hałasu jest zminimalizowany.

Studia na miarę studiującego – o Indywidualnym Dostosowaniu Studiów (IDS)

Uniwersytet tworzą ludzie niezwykle różnorodni. Aby każda osoba studiująca miała takie same szanse nabywać wiedzę i kształcić się, uczelnia zapewnia możliwość **Indywidualnego Dostosowania Studiów (IDS).**

IDS – co to takiego?

Jest to:
• **wyrównanie szans osób studiujących ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w pełnym dostępie do oferty edukacyjnej Uniwersytetu:** szczególne potrzeby mogą być niewidoczne na pierwszy rzut oka – mowa tutaj zarówno o niepełnosprawności, jak i o stanie zdrowia fizycznego lub psychicznego;
• **prawo, a nie przywilej:** IDS przyznaje się na mocy aktualnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, innego równoważnego dokumentu lub zaświadczenia od psychologa Centrum Obsługi Studentów (COS).

Czym natomiast nie jest Indywidualne Dostosowanie Studiów?
Indywidualne Dostosowanie Studiów to nie taryfa ulgowa, obniżenie wymagań ani zmniejszenie zakresu nauki. Każda osoba, która kończy studia, ma posiadać taką samą wiedzę.

Co może obejmować Indywidualne Dostosowanie Studiów?

Między innymi:
• wsparcie osobistego asystenta,
• obecność tłumacza języka migowego,
• dostosowanie materiałów edukacyjnych,
• wsparcie podczas zaliczeń i egzaminów,
• zmianę formy egzaminu z ustnej na pisemną lub odwrotnie,
• powiększone czcionki testów lub egzaminów.

Jeśli potrzebujesz dowiedzieć się, jak przebiega proces przyznania Indywidualnego Dostosowania Studiów, zeskanuj aparatem telefonu kod QR.

Poznaj nas!
Możesz także porozmawiać z osobami w Centrum Obsługi Studentów, które zajmują się Indywidualnym Dostosowaniem Studiów.

Magdalena Lier zajmuje się dostępnością na Uniwersytecie Śląskim. Możesz zgłosić się do niej, jeżeli masz pytania dotyczące dostępności oraz Indywidualnego Dostosowania Studiów.
e-mail: magdalena.lier@us.edu.pl

Beata Pełczyńska zajmuje się Indywidualnym Dostosowaniem Studiów oraz dostępnością. Współpracuje z koordynatorami ds. dostępności zajmującymi się wspieraniem osób ze specjalnymi potrzebami. Przyjmuje wnioski dotyczące IDS osób studiujących oraz organizuje spotkania, w ramach których ustalane są formy dostosowania procesu kształcenia.
e-mail: beata.pelczynska@us.edu.pl

Twoi koordynatorzy ds. dostępności

Czym jest dostępność?

Dostępność to cecha, dzięki której z produktów, usług i przestrzeni – a więc także z Uniwersytetu – może korzystać na równi jak najwięcej osób. Jej celem jest poprawa funkcjonowania osób, które m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu towarzyszących im chorób są narażone na marginalizację lub dyskryminację.

Na każdym z wydziałów naszego Uniwersytetu zostali powołani **koordynatorzy ds. dostępności** (merytoryczni oraz administracyjni). Czym się zajmują?
- **Wspierają studiujących bezpośrednio na wydziałach.**
- **Pośredniczą w kontakcie między studiującymi i pracownikami wydziału.**
- **Pośredniczą w kontakcie między studiującymi i pracownikami Centrum Obsługi Studentów,** odpowiedzialnymi za organizację wsparcia osób studiujących z niepełnosprawnością.

Znajdź swojego wydziałowego koordynatora ds. dostępności:

Wydział Humanistyczny

koordynatorzy merytoryczni	koordynatorzy administracyjni
Sosnowiec: mgr Elżbieta Budzisz elzbieta.budzisz@us.edu.pl dr Agnieszka Woźniakowska agnieszka.wozniakowska@us.edu.pl	**Sosnowiec:** mgr Agnieszka Binduchowska agnieszka.binduchowska@us.edu.pl tel.: 32 364 0828
Katowice: ul. Uniwersytecka 4 dr Agnieszka Łakomy-Chłosta agnieszka.lakomy@us.edu.pl ul. Bankowa 11 dr Iwona Pietrzyk iwona.pietrzyk@us.edu.pl	**Katowice:** ul. Uniwersytecka 4 mgr Maja Burdosz maja.burdosz@us.edu.pl tel.: 32 200 9417 ul. Bankowa 11 mgr Marta Klimek marta.klimek@us.edu.pl tel.: 32 359 1653

Wydział Nauk Przyrodniczych

koordynatorzy merytoryczni

Sosnowiec:
dr hab. Agnieszka Czajka
agnieszka.czajka@us.edu.pl
tel.: 32 368 9326

Katowice:
dr hab. Joanna Szymanowska-Pułka, prof. UŚ
joanna.szymanowska-pulka@us.edu.pl
tel.: 32 200 9371

koordynatorzy administracyjni

Sosnowiec:
Justyna Rogalska-Nowak
justyna.rogalska@us.edu.pl
tel.: 32 368 9680

Katowice:
mgr Elżbieta Soczawa
elzbieta.soczawa@us.edu.pl
tel.: 32 200 9556

Wydział Nauk Społecznych

koordynatorzy merytoryczni

Katowice:
ul. Bankowa 11
dr Daniela Dzienniak-Pulina
daniela.dzienniak-pulina@us.edu.pl

ul. Grażyńskiego 53
dr Sabina Pawlik
sabina.pawlik@us.edu.pl

koordynatorzy administracyjni

Katowice:
ul. Bankowa 11
mgr Beata Kalisz
beata.kalisz@us.edu.pl
tel.: 32 359 1807

ul. Grażyńskiego 53
mgr Agnieszka Frankiewicz
agnieszka.frankiewicz@us.edu.pl
tel.: 32 359 9741

Wydział Nauk Ścisłych i Technicznych

koordynatorzy merytoryczni

dr Małgorzata Gajos-Gržetić
malgorzata.gajos@us.edu.pl

koordynatorzy administracyjni

Katowice:
mgr Grażyna Wdowiak-Czakańska
grazyna.wdowiak-czakanska@us.edu.pl
tel.: 32 359 1807

Chorzów:
mgr Rafał Lorenc
rafal.lorenc@us.edu.pl
tel.: 32 349 7604

Sosnowiec:
mgr Justyna Śpiewakowska
justyna.spiewakowska@us.edu.pl
tel.: 32 269 1846

Wydział Prawa i Administracji

koordynatorzy merytoryczni	koordynatorzy administracyjni
dr hab. Agnieszka Bielska-Brodziak, prof. UŚ agnieszka.bielska-brodziak@us.edu.pl dr Urszula Torbus urszula.torbus@us.edu.pl	mgr Małgorzata Szaniewska malgorzata.szaniewska@us.edu.pl tel.: 32 359 1164, 32 359 2069

Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji

koordynatorzy merytoryczni	koordynatorzy administracyjni
dr Magdalena Bełza-Gajdzica magdalena.belza-gajdzica@us.edu.pl tel.: 33 854 6113	mgr Agnieszka Kmiotek agnieszka.kmiotek@us.edu.pl tel.: 33 854 6112

Wydział Teologiczny

koordynatorzy merytoryczni	koordynatorzy administracyjni
dr Weronika Juroszek weronika.juroszek@us.edu.pl	mgr Ewa Kostkiewicz ewa.kostkiewicz@us.edu.pl tel.: 32 356 9054 Agnieszka Setecka agnieszka.setecka@us.edu.pl tel.: 32 356 9054

Szkoła Filmowa im. Krzysztofa Kieślowskiego

koordynatorzy merytoryczni	koordynatorzy administracyjni
dr hab. Krystyna Doktorowicz, prof. UŚ krystyna.doktorowicz@us.edu.pl tel.: 32 359 2419	lic. Izabela Rudzik izabela.rudzik@us.edu.pl tel.: 32 359 2404

Szkoła Doktorska

koordynatorzy merytoryczni
mgr Agnieszka Filipowska agnieszka.filipowska@us.edu.pl tel.: 32 359 2451

Psycholodzy w Centrum Obsługi Studentów (COS)

Studia to spore wyzwanie – nie tylko pod względem ilości przyswajanej wiedzy, ale także w aspekcie konieczności odnalezienia się w nowej sytuacji i zmiany sposobu nauki. Jest to także dla osób studiujących ważny okres przemian rozwojowych oraz wiek, w którym tworzymy relacje na całe życie.

Zrozumieniu sytuacji osób studiujących na Uniwersytecie Śląskim sprzyja indywidualna pomoc psychologiczna, która działa nieprzerwanie od 2009 roku. **Psychologów świadczących pomoc psychologiczną w Centrum Obsługi Studentów (COS), podobnie jak wszystkich specjalistów pracujących w tym zawodzie, obowiązuje tajemnica zawodowa – oznacza to, że tematy, które są poruszane w gabinecie, nie opuszczają jego ścian.**

Psycholodzy w Centrum Obsługi Studentów świadczą poradnictwo i wsparcie psychologiczne, a także opiniowanie na potrzeby IDS. **Są to także osoby, z którymi możesz porozmawiać o wsparciu swoich koleżanek i kolegów z niepełnosprawnością.**

Jeśli chcesz skorzystać ze spotkania z psychologiem, zeskanuj aparatem telefonu kod QR i dowiedz się więcej.

Pamiętaj, że...

...Centrum Obsługi Studentów oferuje szerokie wsparcie, nie może jednak zastąpić specjalistycznej opieki medycznej. Mimo to jest miejscem, gdzie każda osoba zainteresowana spotka się ze zrozumieniem, empatią i życzliwością.

Dowiedz się więcej – nasze polecenia

Zebraliśmy dla was kilka pomocnych źródeł, które – mamy nadzieję – poprzez dostarczenie wiedzy otworzą was na kontakt z osobami z niepełnosprawnością.

wystąpienie TEDx Talks Katarzyny Bierzanowskiej *Niepełnosprawność jest ludzka*

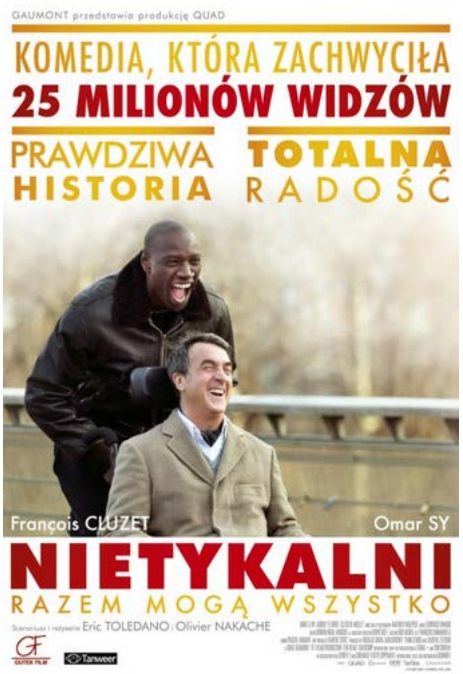
film Fundacji Vis Maior *Nazywam się pies, pies przewodnik*

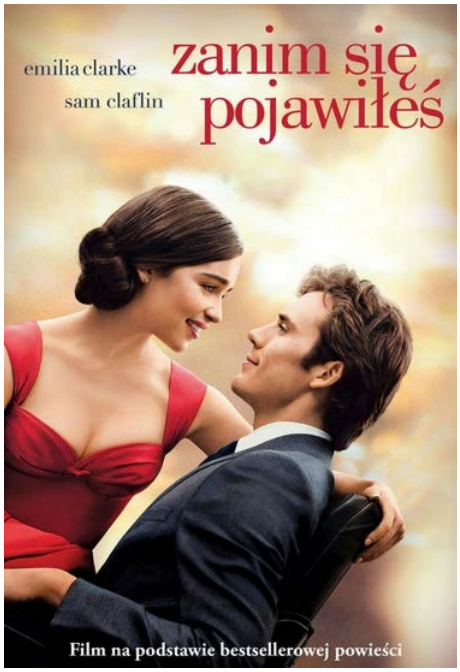
film Life On Wheelz *Rozmowy bez cięć: Związek z osobą z niepełnosprawnością*

film 7 metrów pod ziemią *Skąd głusi wiedzą, że ktoś puka do drzwi?*

Zobacz też:

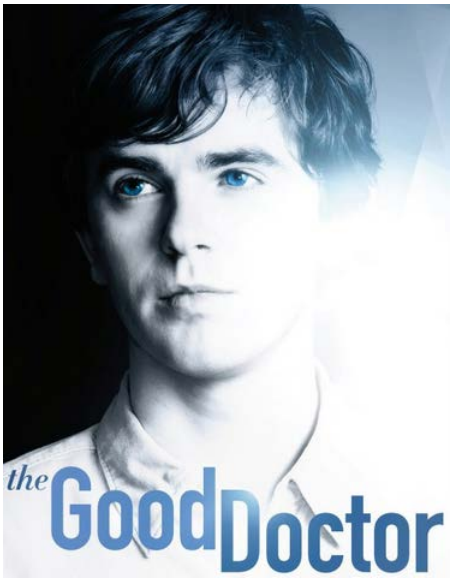

GAUMONT przedstawia produkcję QUAD
KOMEDIA, KTÓRA ZACHWYCIŁA
25 MILIONÓW WIDZÓW
PRAWDZIWA HISTORIA
TOTALNA RADOŚĆ
François CLUZET
Omar SY
NIETYKALNI
RAZEM MOGĄ WSZYSTKO
Scenariusz i reżyseria Eric TOLEDANO i Olivier NAKACHE

emilia clarke
sam claflin
zanim się pojawiłeś
Film na podstawie bestsellerowej powieści

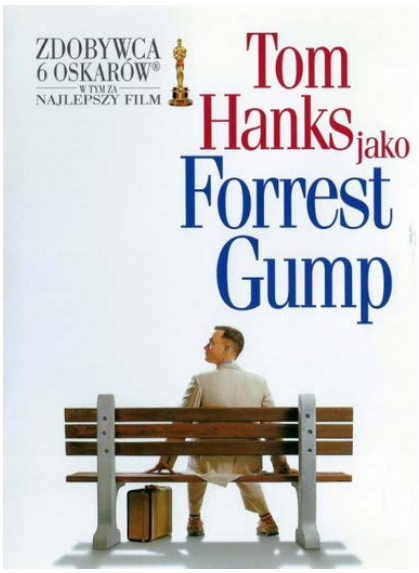

CHYRA
PRAWDZIWA HISTORIA NIEZWYKŁEGO CZŁOWIEKA
CARTE BLANCHE

NORMALNOŚĆ JEST PRZEREKLAMOWANA
NETFLIX — SERIAL ORYGINALNY
ATYPOWY
NETFLIX | 11 SIERPNIA

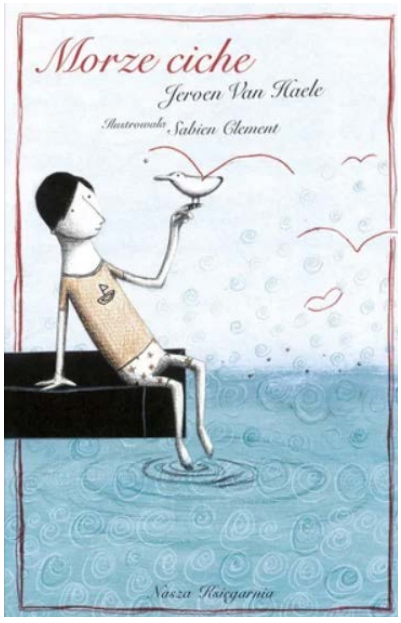

A NETFLIX SERIES
Love on the Spectrum
U.S.
18 MAY | NETFLIX

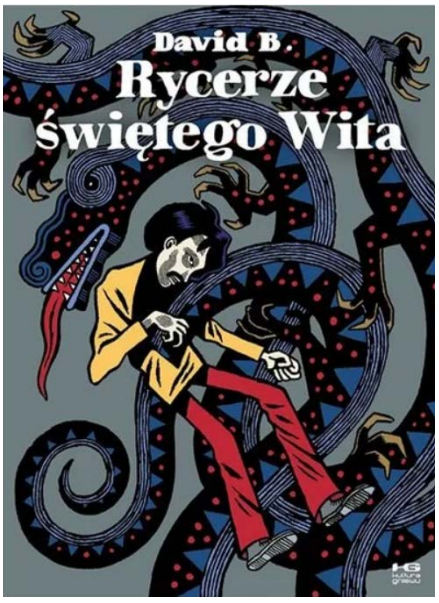

the Good Doctor

4 NOMINACJE DO ZŁOTYCH GLOBÓW
NAJLEPSZY FILM
NAJLEPSZY AKTOR • NAJLEPSZA AKTORKA • NAJLEPSZA MUZYKA
EDDIE REDMAYNE FELICITY JONES
TEORIA WSZYSTKIEGO
JANE I STEPHEN HAWKING - NIEZWYKŁA HISTORIA

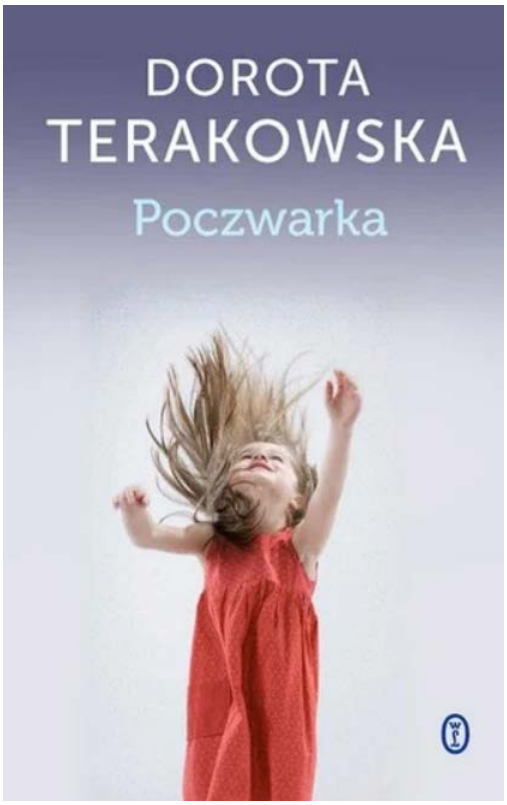

ZDOBYWCA 6 OSKARÓW®
W TYM ZA NAJLEPSZY FILM
Tom Hanks jako Forrest Gump

CEZAR 2015
DLA NAJBARDZIEJ OBIECUJĄCEJ AKTORKI
7 MILIONÓW WIDZÓW W SAMEJ FRANCJI!
ROZUMIEMY SIĘ BEZ SŁÓW
LA FAMILLE BÉLIER
KARIN VIARD FRANCOIS DAMIENS ÉRIC ELMOSNINO LOUANE EMERA
REŻYSERIA ÉRIC LARTIGAU

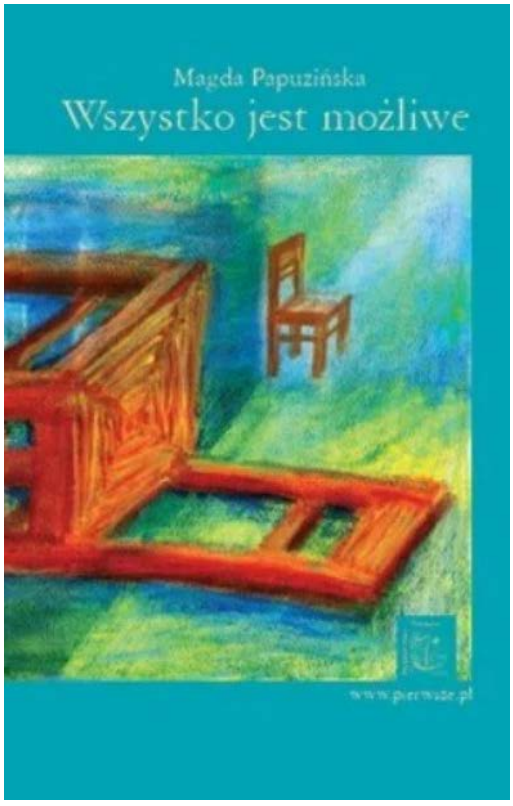

Morze ciche
Jeroen Van Kaele
Ilustrowała Sabien Clement
Nasza Księgarnia

David B.
Rycerze świętego Wita

Plany na przyszłość
Màrius Serra
Stephen Hawking

DOROTA
TERAKOWSKA
Poczwarka

Każda scena poruszy Cię do granic. -„The Boston Globe"
Lisa
GENOVA
Nowa, mistrzowska powieść autorki MOTYLA.
KTO CHORUJE NA ALS? Z TEGO, CZEGO BYŁ ŚWIADKIEM
W KLINICE, ODPOWIEDŹ BRZMI: KAŻDY. (...)
ALS NIE MA ŻADNYCH UPRZEDZEŃ, ALERGII ANI FETYSZÓW.
TO ZABÓJCA, KTÓRY NIE DYSKRYMINUJE.
ŻYCIE ZA
WSZELKĄ CENĘ

Magda Papuzińska
Wszystko jest możliwe

Redakcja: Dominika Wójtowicz
Korekta: Natalia Kubicius
Materiały przygotowane w ramach projektu
„DUO – Uniwersytet Śląski uczelnią dostępną, uniwersalną i otwartą”